

Forrásportyán

Tűzoltás a víz körül

Levelet kaptunk Nagy Árpád-tól, a Fővárosi Fürdőigazgatóság műszaki igazgatóhelyettesétől, aki a november 1-jén megjelent „Vaklárma a források körül?” című írásomra egyebek között azt írja: A rádió 168 óra című műsorában elhangzott riportok alapján bizottság alakult a Lukács-fürdő és a Komjádi uszoda vízellátásának kivizsgálására vonatkozóan. A bizottság a vizsgálatról tájékoztatást bocsátott ki, s annak 3. oldala első bekezdésében az alábbiakat rögzíti: „Az előzőeket összefoglalva megállapítható, hogy a riportban elhangzott megállapítások alapvető tévedéseket tartalmaznak, ugyanakkor a riportok felhívták a figyelmet néhány intézkedést igénylő lokális problémára, amelyre vonatkozóan az észleléssel egyidejűleg eljárást kezdeményeztek.”

Újfennt a címezést nézem, a levél nekünk szól, de gyanítom, itt mégis valami baj van. Talán a források körül? A Fővárosi Közmű című lap idei 46. számában ugyanis egyebek között ezt olvasom: „Az október 13-i adatok a Török-forrásban fekélyt mutatnak. De ez a víz a Komjádi uszoda aknájában, illetve medencéiben már ivóvíz minősítést kap.”

„Ördög” a falon

Az elmúlt hónap történései igencsak megkavarták az állóvizet. S mindennek következményeként két tucatnyi szakember társaságában magam is résztvevője lehetek egy műszaki bejárásnak, amely a forrásokra és az uszodák vizére leselkedő, a felszínről is látható veszélyforrásokat hivatott feltárni.

Gyülekezünk. Szinte teljesen ismeretlenül is aszerint verődünk laza csoportokba, hogy ki szorgalmazza és ki ellenzi a visszatérő gond valós feltárását — és a tájékoztatást. Valaki a túloldaltól megjegyzi: „Remélem Szentét senki nem hívta meg?!”

(Szente István okleveles geológus nyilatkozta elsőként a Magyar Rádió 168 óra című műsorában, majd lapunkban, hogy ismét szennyezett a Komjádi uszoda medencéit tápláló források vize.)

Ördög restet a taira. Néhány perc múlva megjelenik Szente István. El kell halasztani az indulást, amíg a fürdőigazgatóság képviselője telefonon megkérdezi teietéseit arról, hogy a kitiltásig magánmeréseket végző és közös ügyben aggodalmaskodó geológus jelen lehet-e a bejárásán. Feszült percek után az igazgatóság képviselője közli: Szente nem kívánatos személy ebben a körben! Rövid vita arról, hogy a közbajok miatt aggodalmaskodó geológus kitiltható-e az IKV kezelésében levő bérházak portájáról, a Malom-tó presszó területéről? Elindulunk. Jön velünk. A feszültség fokozódik. Szente úgy ismeri ezt a térséget, akár a tenyerét. Aki nem csupán a felszínre kíváncsi, az érdeklődéssel hallgatja szavait. Menetközben elkapok egy utasítást: — Ha a fürdőigazgatóság kezelésében levő területre merészkedik, két ember egyszerűen megfogja és kivezeti!...

Szenny az ivókútban

Erre még szóban is nyomatékosan figyelmeztetik. Őrzik. Senki sem téveszti szem elől. Szente azonban kerüli az összetűzéseket. Nem kapok felhatalmazást arra, hogy a szakemberek szakmai beszélgetéséből idézzek. Így csak azt írhatom, amit látok: a Malom-tó-forrás környékét és az övarkot érkezésünk előtt alaposan kisépérték. Nincs már patkánymerges doboz, a mai látogatót azt sem látja, hogy a forrás és a tó között

nemrégiben még az építómesterek árnyékszéke csúfokodott, a presszó szennyvízelvezetőjének dugulását is megszüntették. Az ERTI pincéjében levő kút — az intézet szakembereinek készséges együttműködése nyomán — már nem jelent veszélyforrást, az utcai lefolyók lyukas fedlapján át viszont akár szennyvíz is kerülhet a medencék közelébe. A Frankel Leó út 46-os számú akadúcolt műemlék jellegű épület udvarán viszont azt hallom, hogy a szennyvízelvezető akna téglái között a szennyvíz legalább három éve kénye-kedve szerint áramolhat a források vizéhez. Itt derül ki az is, hogy a bérlok tudomása szerint egy régi kútba bevezették az egyik lakás szennyvizét...

A tapasztalatokat összegző megbeszélés következik. Sajgó Zsolt — a Közép-dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság munkatársa — szavait idézhetem. Azt hangsúlyozza: ne a Malom-tó vizéből ítéljük meg a Lukács-uszoda vízének minőségét, hiszen a medencét nem a tó, hanem a forrás táplálja. Szükségesnek tartja viszont a forrás védterületének és a presszótól való elkerítését. Hangsúlyozza: a Török-forrás vize csak klórozással megfelelő minőségű, s a klórozás ellenére tapasztalható bizonyos mérvű átfolyás. Ugyancsak meg kell akadályozni, hogy az utcai fedlapokon át bármiféle szennyeződés kerülhessen a források vizébe. S a veszélyforrások csökkentése érdekében javasol még néhány haladéktalan intézkedést. Leél-össy Szabolcs okleveles geológus meg arra hívja fel a figyelmet: a barlangok egyértelműen áruklodnak arról, hogy az 1970-ben életbe lépett szikkasztási tilalom ellenére, még sok ház derítője nincs bekötve a szennyvízhálózatba. Legújabb vizsgálódásai szerint a barlangok fölött 200 olyan szikkasztó van, melynek egyikét-másikát évtizedek óta nem szippantották...

Kis lépések — milliókért...

Holló Gyula, a Közép-dunavölgyi Vízügyi Igazgatóság osztályvezetője azt hangsúlyozza: a forrásokra a háttérszennyezettség jelenti a legfőbb veszélyt:

— A nyári fertőzésveszély is igazolja — mondja —, hogy a megjelölt feladatokat haladéktalanul el kell végezni, hiszen a közvetlen védőterület szennyezettsége is fertőzésveszélyt okozhat. Ez a megbeszélés a kis lépések halaszthatatlanságára hívja fel a figyelmet. Még akkor sem odázhajuk tovább ezen feladatok megoldását, ha tudjuk, hogy ez csupán tűzoltómunka, ami esetenként sokkal több pénzt emészt fel, mint a végleges, valóban megnyugtató megoldás.

Adamkó Péter, a barlangászok testületének elnöke azt hangsúlyozza: ők évekkal ezelőtt jelezték a háttérszennyezettség fokozódását, így a Malom-tóra leselkedő veszélyeket is. Az illetékesek azonban időközben milliókat költöttek más víznyerési lehetőségek felkutatására, ezek azonban nem hozták meg a kívánt eredményt, holott ebből a pénzből a szennyvízhálózatba be nem kötött szikkasztók egy részét veszélytelené tehetnék volna.

Szabó Agnes, a 11. kerületi tanács környezetvédelmi felelőse a legfőbb feladatukat így összegzi:

— A Frankel Leó út 46-os számú épületben levő szennyvíztároló úgy vélem, egyértelműen figyelmet mindenkire, hogy nem halogathatjuk tovább ezt a feladatot. Következő lépésként pedig a Gülbaba és a Kavics utca közötti házak csatornahálózatának felülvizsgálata lesz, mert a feltevések szerint az e házak esetlegesen szivárgó szennyvize is komoly veszélyt jelent a medencéket tápláló forrásokra. Ugyancsak sürgősen megoldandó feladatok közé tartozik a Malom-tó presszó csapadék- és szennyvízelvezető csatornáinak különválasztása.

Dax Gyula, a Fővárosi Fürdőigazgatóság osztályvezetője készségesen vállalkozik a tanulságok összegzésére. Azzal kezdi: az egy hónappal ezelőtt elhangzott és megjelent riportok a támfal építése utáni állapotot rögzítették, ami csupán két-három napig volt jellemző, hiszen a Malom-tó környéke azelőtt és azóta is rendezett.

— Mindemellett a mai bejárás — mondja —, további tennivalókra hívta fel a figyelmet. Így arra, hogy nem elég a presszót a tótól láncsal és élősvénnyel elválasztani, ide hamarosan kerítést építünk. Megoldást keresünk arra is, hogy a barlang előtti hasadékhöz még véletlenül se juthasson be senki. Mi csak a közegészségügyi hatóság és saját mérésainkből tudunk következtetni a környező házak szennyvíz-csatornahálózatának hibáira, egyéb jelzést nem kapunk erről. Ez is igazolja, hogy a megoldásra váró feladatoknak csupán egy részét vagyunk képesek megoldani.

Balogh Éva vízügyi csoportvezető:

— A nyári fertőzés óta a vízügyi igazgatóság előírta a közművállalatoknak, hogy a korábban gyakrabban ellenőrizték a hálózatot. Ez is fontos feladat, végső megoldást azonban csakis a források kutakkal való kiváltása hozhat. A kutatások azonban anyagi okok miatt abbamaradtak...

Dax Gyulától még megtudom, hogy a nyári fertőzés és az szűriadalom óta sem klórozzák jobban a medencék vizét, mint a korábbi években, évtizedekben.

Arra azonban nem találunk magyarázatot, hogy a vízminőségről miért nem tudunk ma sem többet, mint egy hónappal ezelőtt? Vagy talán szégyellnivaló, hogy a medencékbe ivóvíz minőségű víz kerül? A talány, számunkra egyszerű földi halandók és fürdővendégek számára, tehát továbbra is talány marad. Mert hiába is született számos intézkedés, hiába a jó szándék, a legfontosabbra nem kaptunk megnyugtató feleletet. Így legfeljebb csak azon tűnődhetünk: kinek van joga és hatalma eltitkolni: a belépőjegy árértékű milyen minőségű vízben lubickolhatunk?

Császár Nagy László